

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szerda, június 8

Tizenegyedik évfolyam.

ÜGYELJÜNK.

Kolozsvár, 1881. jun. 7.

A népek csak öngyilkosság által vesznek el, s oly nemzet, a mely maga halni nem akar, biztosította életét. Európában, s annak különösen keleti részén az utóbbi századok alatt csupán nemzetek ébredtek, államok keletkeztek, jelentékeny népfajok a nemzetek concertjébe léptek, mint új tényezők, s egyetlenegy pusztult el, a szegény Lengyelország, s ez is csak öngyilkosság által.

S mi volt e borzasztó halálnak alapoka? Épen az, a minek okán Magyarországot újkori történelmének legnagyobb gyászra, a mohácsi veszedelem érte: a pártoskodás mámorában teljes megfellekezés a haza magasabb érdekeiről.

Ez állapotnak bizonyos mértékig szakasztott mása az a szellem, mely Magyarország választóinak egyik részét áthatja. Hogy a közös hadsereg egy pár tagja bizonyos büntényt követett el, sokkal nagyobb befolyással van a választók meggyőződésére, mint azon egy kissé fontosabb kérdés, vajjon a végre, hogy Magyarország fennálljon, van-e szüksége Ausztriával szorosabb szövetségre vagy se? Hogy Tisza Kálmán egy maga legyen, vagy ne legyen kormányelnök, sokkal nagyobb pártharozra, elkeseredésre okot adó kérdés, mint az, vajjon érdekében áll-e Magyarországnak fentartani a 67-iki nagyszabású kiegyezést? A közös hadsereget meg kell semmisíteni, mert két bűnös akadt benne, a 67 diki kiegyezést meg tönkre kell tenni, mert Tisza Kálmán van a kormányon. Ez a mai választási logica. Hogy a közös hadsereg feloszlása és a kiegyezés megbuktatása után, mily állapotok következnek és miután emberek jutnak a kormányrúrhoz, az a nemzetre nézve ma még közömbös dolog, s ezuttal nem is tartja szükségesnek, hogy valaki tovább nézzen az orránál.

Lehetetlen, hogy így ne gondolkozzanak azok, a kik különösen az erdélyi részekben hajlandók a szélbálnak nyújtani kezét; mert ha csak egy pillanatra képes bennük az ingerültségen erőt venni a megfontolás, lehetetlen, hogy a legnagyobb megítéssel vissza ne rettenjenek a szélbáli politika azon következményétől, a melyet például a függetlenségi párt erdélyrészi intéző bizottsága kiáltványában saját elveiből kivont.

A KELET TÁRCZÁJA.

A ROMÁN NÉPRŐL.

— Közli: —

Moldován Gergely.
(Vége).

A kigyók lépten-nyomon előfordulnak a román népköltés utban. Sok hiedelem kapott lábra ezek felől, és több alakban is jelennek meg. Így a népmesék és balladák leggyakoribb alakjai a sárkányok (Balaui), ezek kigyótesttel és emberi hanggal bírnak; fiatal vitézekkel küzdenek meg s buzogány párbajokat vívnak; a midőn pedig valakit üldöznek, „egyik álkapezójának a földet, a másik az eget éri.”

Mindazonáltal az ifjú hősök a győzők; szerte szilakba darabolatják össze a sárkányok teste, a testrészek naplementeig folyton egyesülnek egymással.

A sárkányok rokonok a nyugati népek Drágonj-aival, mert ezek is, azok is kincseket őriznek, vagy szép királyi leányokat.

A román hit szerint a drága kövek a kigyók szájából alakulnak; a kigyó-fészek pedig tele van briliánsokkal és rubinokkal.

Minden megölt kigyóért isten egy vétket bocsát meg az embernek. Azért a román nem igen hagyja elpusztítatlan a kigyót, a melyet megölt.

Van néhány nap az évben Péter és Pál napjától kezdődőleg, a melyeken minden kigyó az utra kijő. Ekkor üldözik nagyban.

Vannak kiváltságos kigyók is, ezeket megölti bűn, ilyenek a házi kigyók. Mint a golya a háztetőn, vagy a fecske az eresz alatt, olyan tiszteltetésben részesülnek. Védelmezve vannak a vendégjog által, a mely ősidőktől fogva dívik a

Hiszzen, hogy Magyarország legyen önálló és független, ez minden jó magyar kebelnek igaz óhajta, csak hogy akként legyen teljesen önállóvá és függetlenné, hogy a magyar nemzet supremáciájában és függetlenségét kifelé diadalmasan megoltalmazhassa.

Már pedig a ki csak félszemével akarja látni Európa keletén az állami constellatiókat, a ki csak hallott valamit a panszlavizmusról, be kell rögtön ismerie, hogy ezen önállóság fentartása szövetséges nélkül képtelenség. Beismerte ezt Kossuth Lajos is, midőn az Ausztriával való szövetség helyébe a dunai confederatiót találta ki, s beismerte az erdélyrészi szélbál is, midőn kiáltványában hazánk fennállását azon „kisebbség” „erős” szövetsége által véli biztosíthatónak, a kiket a magyar önállóság és függetlenség magához fog vonzani.

Jóságos ég! Hát vajjon a magyar önállóság és függetlenség a szövetség helyett nem arra fogja-e buzdítani a szerbeket, bolgárokat, oláhokat és mindenek felett a muszkákat, hogy minél hamarabb elvegyék azt tőlünk? Lesz-e valaha egy is ezen népek között, mely „erős” és „őszintén” szövetezzék a muszkák ellen az önálló Magyarországgal, midőn ők is a muszkáknak köszönik önállóságukat? Más volt az egészen, mikor Törökországgal szemben Magyarország játsza azon szerepet, a melyet most Muszkaország visz. Akkor érdekből velünk valának, s úgy került ama tartományok neve a magyar király címébe. Most Muszkaországot rokonai kötelek is fűzi hozzájuk, meg is védi őket a török ellen, s így a valóságban Szerbia stb. mint megannyi kiegészítő része az orosz birodalomnak.

Apró népek szövetsége!

Nóhát 1848-ban, s később az olasz háború alatt Magyarországot nem kötötte semmi senkihez. Roppant buzgalommal ajánlotta is mindenkinek szövetséges kezét, s odaadta volna akár az ördögnek is, de annak sem kellett. Az olasz háború alatt Kossuth házalni járt egy III. Napoleonhoz, appellált az angol népre, jó barátságban volt az olasz udvarral, tügyököt tartott leendő szélbáli megmenők, Szerbiában és a „szövetségesek” sehogy sem mutatták magukat sehol. Felöltették Kossuthot, de egy csepp idegen vér nem hullott Magyarországról.

De a szélbálnak ez mind nem volt elég lecke. Azért a nagyot akaró „er-

románoknál. Vannak fehér kigyók is, s a háziasztal fehér kigyóknak gondolják; ezeket plane étetni kell, tejet tesznek ki számukra. A régi rómaiak szelidítettek is kigyókat és eltették. Az alvilág fiúirának hajfonatát kigyók képezik.

„Frati de eruce” kereszt-barát. A kereszt-barátság kötése régi szokás, s annyit jelent, hogy egymásért életüket is feláldozzák. A barátság e nemes vérről köttetett meg, mint a rég magyaroknál az eskü; csak hogy a vért itt meg nem isszák, csak egybe folytatják. Ha két férfi kereszt-barátságot köt, jobb karjukat kereszt-alakban felmetszik s vértüket egyesítik.

A barátság kötésének e módjával most is lépten-nyomon találkozunk. Eredete a kereszt háborúk idejéből vagy azon korból eredhet, midőn a románok a keresztény hitet felvették. Ez utóbbi valószínűbb. Az akkori üldözésekkel szemben élet-halálra kötötték a barátságot.

A gyermekek sokasága gazdagság — mondja a román; mégis mikor valakit megátkozik, azt mondja neki: házasonál meg kilencszer s lenne kilenc fia; nagyobb bajt nem képzelvén annál, mint mikor a gyermek osztozni nem tud a szülő fájdalmaiban.

A román szereti a gyermeket és sok kedvest tud neki és róla mondani. Ha gyermek csak egy van a háznál úgy hívja: „egyedül”, — ha kettő van: „a fej két szeme”, ha pedig meghal egyik-másik, sirva azt mondja, hogy „megszerette az isten!”

A mesékben és balladákban sok csodás dolgokkal találkozunk. Ilyen a rozsdásodó gyűrű, vagy a kendő aranya, mely elolvad valamely ember halála előestéjén. Ilyenek a kristály-paloták acélszékelyekre építve; a felhőkig nyúló tölgyfák, melyeknek tetején tündérek fészke van; s

delvényrészi intéző bizottság” a maga tudakosságában még is így szaval:

„Független és gazdag nem lehet hazánk, a míg a közös ügyek békóiban lebilincselte kezeinket érdek rokonaink n a k s e m n y u j t h a t j u k.”

Ház ez mi? Hol és kik e világon a mi érdekeink? Kinek akarja ez a vitéz erdélyrészi szélbál a kezét nyújtani? Talán a törököknek? s az a fájdalma, hogy Ugron Gábor vezérlete alatt a siculusok nem verheték le Muszkaországot?

Hát van ez az olyan pártbizottságnak, a mely így beszél? Törökország által akarja az erdélyrészi szélbál „gazdag”-gá tenni a hazát? Igen, ha minden polgárnak jutna egy kis pucspénz vérontás nélkül, de erre nincs kilátás. Még az udvarhelyi vezéreknak sem adnának másodszer.

Nem illik tehát tréfát űzni Magyarországon sorsával és időtlen kongó frázisokkal olyan hinárba vinni a nemzetet, a melyből nincs szabadulás. Az erdélyi részek választó polgárai pedig midőn a szavazó urna elé állanak, kérdjenek tanácsot a jobbik eszűktől, egy pillanatra vetkőzzék le a vak szenvedélyt, az ellen-vagy rokonszenvet, s emelkedjenek egy nemzet jövőjének magas szempontjára.

A szerb fejedelem utazását, a „P. L.” egy berlini levele összehasonlítja a mostani román királyi tavalyi útjával, és puhatól utazásnak mondja a szerb királyságára nézve. „A szerb királysági vajdaságok — folytatja a levél — tudvalevőleg nem sokkal újabbak, mint a románaiak. Csak az a kérdés, hajlandóbbak-e Bécsben ez eszmét megérteni, mint azelőtt. A Ballhausplatzon eddig igen ellenséges magatartást követtek amaz eszmével szemben, hogy a „királyi” Szerbiát birjanak szomszédul és határozottan folyvást érvényesítették, hogy Szerbiának még egészen másképpen kell magát Ausztria-Magyarországnak lekötölnie, mint eddig tette. Nem tagadható azonban, hogy Milán fejedelem az által, hogy egykori Ausztria-Magyarországnak rendkívül ellenséges miniszterétől, Risztictől megszabadította magát, megalapította az alapot, a melyen Ausztria-Magyarországgal képes ápolni ama barátságos viszonyokat, melyek első érett gyümölcsétől az osztrák-magyar szerb kereskedelmi szerződés nemzetközi megkötése is tekinthető. Berlini jól érteztük körökben állítják is, hogy Bécsben immár eljették az ellenkezést Szerbia fejedelem királysággá emelése ellen és hogy a német kormány azt hiszi, hogy nincs oka e kérdésben eltérni attól a magatartástól, melyet a baráti nagy-

a vadállatok, melyek éjente kijönnek a tenger mélyéből, hogy az erdők tisztásain legeljenek; — a csoda-madarak, melyek hirt hoznak a más világról; két fejtű sasok (pajuri), melyeknek fészke a föld közepén van; sárkányok, melyek királylányokat ragadnak el; kigyók, melyek hevernek drága kövekből kirakott ágyakon; vasút, ennek segítségével a várak és kastélyok rozsdás zárai kinyithatók; kigyófi, mely holtakat elevenit fel és sebeket gyógyít; ezüst hidak arany tölgyekkel, melyeken rubin almák teremnek és énekelnek briliáns madarak stb. — találkozzunk még arany almákkal; ezüst orsokkal, melyek maguktól fonnak; Szent-szereda paritya kövével; Szent-csütrűtök seprűjével és Szent-péteuk tölgyfájával, melyek az ifjú Fetu-Frumos tulajdonába adattak, védelmi, ha az őrlások által utolértnék. — A parittyakó felhőkig nyúló kösziklává válik, a seprű sütt erdőre, a tölgyfa tengerre lesz. Az őrlásokra nézve nem marad egyéb hátra, mint a kösziklákot leörölni, az erdőtől levágni, a vizeket kiszivattyuzni, ha azt akarják, hogy utolérjék az ifjú Fetu-Frumost.

A román embernél több jel szolgál a halál előhírnökül u. m. a csillagok hullása; a bűdös-banka éke; a kutyák ordítása; egyes szemképrázatok látományok; a képrámák csatánása a házbán, és makranoszokodása a különben szelid lovaknak, mikor utra indulnának.

Paunás, páva, a román népköltészetben fiatal, szép, rejtélyes ifjút jelent; rejtélyest, mint Pán az erdők istene.

Nem volna csoda, ha annyi emlék mellett Pán istennek emléke tartott volna fel, s idővel a név Paunássá (kicsinyített) változott volna; hiszen a többi pogány isten Joe, Mercure, Vénus emléke szintén fennmaradt szent Joe, szent

hatalom választott. Mindazáltal határozottan azt állítják, hogy Milán fejedelem utazásának nem a királyi méltóság elnyerése egyedüli célja, hanem hogy „további célok” is össze vannak vele kötve.

A BESZÉD LELKE.

(T.) Engedje meg a t. olvasó, hogy ha bár néhány nappal később is, de én is elmondhassam az országgyűlést bezáró trónbeszédet illető nézetemet, mert az a trónbeszéd, az én véleményem szerint legalább: igen fontos momentumot képez a nemzet történetében. Ilyen trónbeszéd a jelen fejedelmi ház uralkodása óta még nem mondatott. Mondatott csírább és kiczikonyázottabb, sőt mondatott bizelgőbb mondatott lelkesebb is: de melyik ily a nyugodtan, ennyi bizalommal és reménnyel tekintett volna a jövőre, még nem mondatott. A rendelkezésemre álló trónbeszédet tegnap óta máig mind elolvastam (és ezt megteheti bár ki), de a lét biztonságának és nyugodt öntudatnak, s a nemzet iránt kifejezett őszinte ragaszkodásnak és mesterkeletlenül elmondott megelégedésnek ily példányára nem akadtam köztük. Csinálta legyen pedig ez a trónbeszéd bár ki, az az idő jele; abban a történelmi psychologianak oly vonására ismertünk, mely csak a legörvondetesebb konstellációk közt szokott mutatkozni: mint égboltozatán a szivárvány, vagy a révpárhoz rendszeres haladással közeledő hajó előtt a világító torony fénye.

Abban a trónbeszédben az a jellemző esemény nagyon természetesen, hogy elmondott; de bár mennyire befolyásolja is annak szerkesztését a miniszterelnök, a világ előtt egy fejedelem se teszi ki magát annak, hogy olyasmiket mondjon el, amiket nem tart sem igazaknak, sem meggyőződéssel vagy érdekeivel összeférhetőnek; pedig hogy alkotmányos országban a fejedelmi érdek micsoda? — ha megengedik, tehát igen röviden elmondom:

Franciaország, Spanyolország és Olaszország, — tehát az a három meleg vért ország leginkább, de azonkívül ahány alkotmányos ország a világon van és történelemmel bír? — hát abban a történelemben fel van jegyezve mindent, hogy a mely fejedelem azoképen vélte érdekeinek leghatásosabb előmozdítását, ha oda törekszik, hogy a korona kedvenceiből alkosson maga körül miniszteriumot, amely miniszteriumot aztán aként használhat fel, amint nekie tesszik? — Hát az a fejedelem a legrövidebb idő alatt tapasztalhatta, hogy politikája a legazerecséltlenebb politika; valamint a kegyenczek is tapasztalták a legrövidebb idő alatt, hogy a kegyből kiestek, mert szolgálkészségükkel nem bírtak mást előidézni mint: gyűlöletet maga ellen a fejedelem ellen, ami

Mercur és szent Vénus keresztény fogalmak alatt. Hiini kell, hogy a román népköltészet Paunása nem más, mint Pán isten.

A szerelmi vallomás és eskü igen költői kifejezést nyer a románoknál. „Türteiben esküdtem meg!” Régi szokás, hogy a legények a tonokban estvéként titkon, meglöve a háziasztal, a lányoknak szerelmi eskül tesznek sugdosva, s midőn ezt nem tehetik a nélkül, hogy a lányok hajfűrtjeit ne érintsék, onnan mondják, hogy: „hajfűrtjeiben esküdött szerelmet.”

A régi rómaiaknál a birkozás férfias és testedző időtöltés volt. A románok által lakott helyeken ma is létezik e játék. A birkozás ma is, mint hajdanában, többféle; különféle oknál fogva, különféleleképen megy végbe. Így van juhász-, medve-, férfias- és igaaságos birkozás, t. i. olyan, melyben semmiféle csellel nem szabad élni.

A ki figyelemmel kíséri ezen birkozásokat ma nálunk, lehetetlen, hogy észébe ne jusson a régi gladiátorok harca; az általuk használt csel-fogásokkal és szünetelésekkel egyfitt.

A románok birkozása is bizonyos pausákkal megy végbe, s ha nem igazságos a viadal, mindenféle cselt felhasználnak az ellenfél leterítésére. Valamely fél akkor van legyőzve, midőn földre terítették s ellenfelét magáról levetni nem képes; vagy mikor egyik földre terítették, és a másik utána le nem esik.

A napról azt mondja a román legenda, hogy hatalmas isten, aranyhajjal, a ki arany szekeren, lovaktól vonatja magát keresztül az egen. — A románok hiszik a szekerek létezését az

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Helyegéj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetésekéül külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 86.) Haasensteint et Vogler (Wallischgasse 10) Rud. Mosse Publicistisches Bureau. Budapest: Haasensteint et Vogler hirdetés-közlő. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapestben Szeriutató 3. sz.

Elvittési csekk

garmond sora után 25 krajczár ástendős.

pedig a fejedelemnek nem érdeke. — Épen így tapasztalniok kellett a népeknek is, hogy a fejedelem bizalmát nem bíró, pusztán népközen-czebből alakult kormány, meg a nép érdekeinek előmozdítására nem alkalmas, és Spanyolországnak legtapasztalásosabb szerencsétlen, az országot kimerítő és felduló helyzetét egyedül az terem-tette, hogy mindig a tulzások torón állván, a kormányok feladatát még máig sem képes felismerni. Egyik zavarból a másikba, egyik forradalomból a másikba kergeti magát.

A Tisza legnagyobb érdemétől azt lehet tehát leginkább felírni: hogy ő kitűnően fel-tudta fogni helyzetét, át bírta hidalni a távolságo-kat és ki bírta egyenlíteni az érdekeket. A fe-jedelem szereti népét, a nép szereti fejedelmét: s ahol ez megvan? Ott mind a két érdek meg van óva! Ennél eklatansabb bizonyíték nincs, ezt nem fogja megegyeztetni a szélbál som-mi féle erőlködése: Mert ott, hol össze-ü-t-köz-nek, még ha testvérek közt merül is föl, — hát ott szeretet nem létezik!..

Hát ez az, ami a trónbeszédet jellemzi. — Ez az a megelégedés a kormány politikájával, mely a fejedelem iránti szeretetben, s a fejedelemnek a nemzet iránti szeretetével nyilvánul. A többi mind csálóka fény. Szleek és kellemet-lon időjárások szinpadra idézőek az ellenzék ál-tal, vihar és jégeső meg kitudja mi, hogy a kö-zönség egészen megelégedvevén róla, hogy szin-házban van, egész meglepetten érzi magát amint kimegy, és a csendes meleg estét, s a feletti ra-gyogó csillagos eget látja.

Hát ez az érzés ömlik el a trónbeszédén. És ahogy még nem volt boldog ország, melyben nép és fejedelem nem szerette egymást: de olyan boldogtalan ország sem volt még, ahol szerette! Mert ez a közös sze-retet a boldogság szülője és nem más! És ha az a boldogság még kicsinyke csecsemő is, még nem halljuk is nevetését csak sirását! ha nevelése, ápolása, gondozása inkább kivisz is még, mint behoz: hát meg kell jönni annak az időnek is, hogy majd mikor megnőtt, hát lesz belőle áldás, egy olyan gyermek, ki a szül-lének csak boldogítására fog szolgálni. — Hát az a trónbeszéd azt mondja: hogy ez a gyer-mek megszületett!..

És valóban, a trónbeszéd elolvasása után az a benyomás is megmarad az emberben, mely mintegy felsóhajtani kész: Én istenem! meddig fog most már e békés fejlődés tartani? Megmarad-e ez a gyermek? avagy adatik majd mellé olyan dajka, ki az ő brutális és kímélet-len modorával összefogja marcangolni?!.

Hát azt a választások majd megmut-tatják!..

égben; jelesen szent Ilyésről, ha dörög, hiszi, hogy szekerezik az égboltozatán. —

Régi szokást követve, a román leány haja-don fövel jár; ha férjhez megy, keszkenővel be-takarja a fejét.

A románoknál ez a szó nevasta (menyecske, új asszony) eredetű a római Vesta szótól veszi, ezen istennőnek voltak felajánlva azon időben a hajadon leányok. Ha férjhez megy, kilép a vesták sorából s nincs alávétve többé a vesta-cultusnak, a miért lesz aztán belőle: nevasta, nevasta.

A keleti járványok roppant ijédelmet szül-nek a románok között. A kolera, meg a pestis a románokra nézve rendszeren a Pruthnál veszik kezdetüket; erről szoktak jöni a sáskák, fegy-veres invasiók és a száritó szelek, innen van, hogy a Pruth a román népköltészetben egy el-átkozott folyó és tartják azt még inkább azóta, mióta Bessarabia az orosz uralom alá jutott.

A mesékben és népkölteményekben gyakran találkozunk tűzes eszközökkel. Az angyalok jobb kezükben rendszeren tűzes kardot tartanak; vala-mely általános csapás: tűzes ostor; a nyugati szelek: tűzes szelek.

A mostani szekér, mely a románok által használatik, a régi római colonusoktól vétetett át. Ezek többféle fogattal rendelkeztek. A gazdag polgárok bigát használtak; a matronák fogata — két kerékkel — carpentiumnak nevezetett; tñuepelyes alkalmakkor azonban pilentiumba tñ-tek, melynek négy kereke volt. Ezekon kívül használták a caruka-t, innen van a román ca-ru szekér szó.

KÉPVISELŐVÁLASZTÁSI MOZGALMAK

Gr. Péchy Manó Kolozsvár I. kerületi országgyűlési képviselőjének levele.

Gróf Péchy Manó dr. Jenei Viktorhoz, mint Kolozsvár első választókörletének volt választási elnökéhez, a következő levelet intézte: Nagyságos tanár ur!

Nem levén tudomásom, hogy ki legyen a kolozsvári szabadlevél pártján az időszerűtől elkötelezett Minorich Károly polgármester urat, hogy választóimhoz intézett beszámoló és egyszersmind szívélyes búcsulevelemet tisztelt választóimnak szokott módon tudomására juttatni szíveskedjék.

Nem tagadom ugyan, hogy azon alkotmányos szövetségtől való megválaszolás, mely 15 év szünetek lefolyása alatt köztöm és Kolozsvár városa díszes közönsége között fennállott, — fájdalmasan esik.

Azonban meg vagyok győződve, hogy Nagyságod választóimhoz intézett beszámoló és egyszersmind búcsulevelemben felhozott indokaimat a maga részéről is méltányolni fogja.

Megragadom egyuttal az alkalmat, hogy őszinte halálmat kifejezzem azon sok szíveskedéért, melyet irányomban nyilvánítani méltóztatott.

Szíveskedjék Kolozsvár városa díszes közönségének és minden egyes polgárának őszinte és meleg köszönetnyilvánítását átadására mellett őket biztosítani, hogy érdekeiknek előmozdítását ezen-tul is szívesen viselni — és mély halálmat, melylyel Kolozsvár városa díszes közönsége iránt magamat lekötelezem érzem, — híven meg-örizni meg nem szűnendek.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítása mellett egyszersmind azon boldogító reményemnek tisztelteljes kifejezését is, hogy engemet nagybecsű szíves jó indulat-jukba és jóindulatába továbbá is megtartani szíveskednek.

Kiváló teljes tisztelettel maradván Nagyságodnak,

Kelt Budapest, 1881. június hó 3-án

kész szolgálja

Gróf Péchy Manó,

Kolozsvár városa I. kerületének volt országgyűlési képviselője.

Az itt említett beszámoló irat sajtó alatt van s legközelebről szétosztatik a választók között. Gróf Péchy Manót osztatlan tisztelet és szeretet környezi hazarészünkben; beszámolóját — mint közérdekűt — holnap fogjuk közölni.

Gy. Szt. Miklós, 1881. jun. 1.

A gy. szentmiklósi választók tekintélyes száma Lázár Menyhért ügyvédet léptette fel a szabadlevél pártjára. És ezt örömmel fogadhatják mindenki, ki kerületünk érdeke iránt okosan gondolkodik és nemesen érzi.

Az ügyvéd ur neve a legnagyobb népszerűségnek örvendő, kiváló szeretet — s tiszteletben részesül.

A jeltől, ki mindig tekiutélyos befolyást gyakorolt a megyei közügyekben, ennek legaróbb hajait éppen ugy ismeri, mint a legnagyobbat. Megbecsülhetetlen nyereségnek tekintjük, hogy sikerült őt a képviselőjelöltség elfogadására bírni, a mit sohasem keresett, habár máskor is kértett erre. Teljesen meg vagyok nyugod-

De nem untatom ma további részletekkel az olvasó közönséget. Még csak egyet.

Első kötelességnek tartom, hogy a román nép igyekezzék magát megismertetni, szellemi kincsét tárja elő, — a magyarnak kötelessége ezen ismerkedéseket jóakarattal elfogadni, hogy így egymást a téren megismerve, tudjuk egymást megbecsülni és akkor önmaguktól leomolnak a mesterségesen alkotott választások, szétfoszlik a bálhiedelem; lesz egy akol és egy pásztor.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Második rész.

Negyedik fejezet.

A k o s á r.

(Folytatás.)

Azonban vagy gondolatai foglalkoztatták inkább, mint a magával hozott olvasmány, vagy az est szépsége vonzotta nagyon, elég, hogy könyvét letette kezéből, felkelt az asztal mellől, hova letelepedett volt, a nyitott ablak közelében foglalt helyet, s fejét kezére támasztva, mély gondolatokba merült.

Még nem sok ideig ült itt, midőn egyszerre gyors lépteket hallott, s a mint megfordult, mr. Bruce látta maga mellett állani. Gertrud felriadt, s meglepetéssel szökött:

— Mr. Bruce! lehetséges-e? Azt hittem ön is elment a mennyegzőre.

— Nem, inkább vágytam itthon maradni. Hihette-e miss Gertrud hogy ma-

va, — mert kerületünk érdekeit véren fontolóra — tapasztaltabb főre s igazabb szívre nem is bizhatnók érdekeinket. Gyergyó haladását illetőleg sok a javítani és tenni való; e hegyes vidéken a gyergyói székelység mostoha viszonyok között él s nagyon is rá vagyunk szorulva, hogy oly képviselőket legyen, ki viszonyainkat teljes mértékben ismeri. Képviselőjelöltünk mellett általános a lelkesedés, megválasztását bizonyosnak tekinthetjük.

Nagy-Enyed, 1881. jun. 6.

Felhívás. A nagyenyedi választó körlet országgyűlési nagy érdemű képviselője nmits. báró Kemény Gábor földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur folyó hó 10 én délelőtti 11 órakor a megyeház nagytérében képviselői beszámoló beszédét megfogja tartani, — minek meghallgatására ezen választó körlet minden jogosult tagját van szerencsém tisztelettel meghívni.

Sándor Elek, alsófehérmegyei szabadlevélpárt elnöke.

Déva, 1881. június 1.

A dévai választókörlet szabadlevél pártja tegnap, május 31-én, értekezletet tartott a helybeli kaszinó nagy termében. Sokan voltak jelen vidékről is és hosszas, zajos viták után megalkotották a párt 11 tagú bizottságát. Következnapon: ma, június 1-sőjén, az egész vármegye tartotta szabadlevél párti szervezkedő nagy gyűlést, melyen a megye minden választókörletének szervezkedését, törekvését elősegítő és figyelemmel kísértő központi bizottság alakított. Volt zaj, lármá, heveskedés itt is elég.

Másutt, nem tudom, hogy miennek a dolgok, de bizony Déván egy kissé furcsán!

A dévai választókörletben ugyanis három jelölt van és pedig Barcsai Béla, mint ellenzéki, Szathmáry György és gr. Horváth-Toldy Lajos pedig, mint kormánypárti. Szathmáry Györgyről egy darabig (míg le nem jött ép egészében) azt híresztelték, hogy halálos beteg Pesten és így a szabadlevél párt csak Horváth-Toldyhoz csatlakozhatik, mint egyetlen jelöltűz, kivel szembe az ellenzéknek természetesen biztos győzelem ígérkezett. De lett ám baj, mikor csak becséppent egyszer Dévára Szathmáry ép egészében!

Jól tudja azt az ellenzéki párt, hogy Szathmáry már is sokat tett Hunyadmegyéért és Déváraért tollal, mint anyagiilag, s hogy Szathmárynak Déván és vidéken széles ismeretlege, nagy számu tisztelője van, minél fogva vele szembe az ellenzéknek győzni nehéz dolog, míg a követéssé kedvelt Horváth-Toldyval szembe bizonyos a győzelem. Mit tesznek tehát?

A mint a tegnapi és mai gyűlésen is tapasztalható volt, oda törekszik az ellenzéki párt hogy a szabadlevél pártot okvetlen vigye ki a gróf jelöltetését. Felgyűltek a gyűlésre sokan az ellenzékiek közül is és csináltak nagy zavart, kiabálást, termézzetesen a gróf érdekében. Szóval most ők is jóformán nem maguk mellett, hanem a gróf mellett igaznak, hogy így Szathmáryt valahogy elejtsék és győzelmeiket az előbivel szembe biztosítsák, annál is inkább, mivel több tekintélyes polgár ugy nyilatkozik, hogyha Szathmáry mellett nem szavazhat: ugy inkább az ellenzékhez csap át.

Igy állnak itt a dolgok, Szerkesztő ur,

latságot találnék oly társaságban, hol kegyed nincs jelen?

— Bizonyval nem tudnék oly hiu lenni, hogy az ellenkezőt tegyem fel, viszonozza Gertrud.

— Szeretném, hogy több hiúsággal bírnok kegyed, miss Gertrud, akkor néha tán elhinné, a miket mondok.

— Örülök mr. Bruce, hogy oly őszintén bevallja ön, hogy e tulajdon nélkül lehetetlennek tartja, hitelt adnom szép szavainak.

— Ezt épen nem vallom bé.

Csak olyakat mondok kegyednek, mit minden más leány örömmel elhinné; de hogyan tudjam meggyőzni kegyedet a felől, hogy komolyan beszélek és hogy ugy is óhajtom értelmezni szavaimat? Hogy tudjam reá birti kegyedet, hogy egészen fejestelenül társalogjon velem, s ne kerülje többé társaságomat?

— Azzal, hogy egészen egyszerűen s keresetlenül beszéljen velem, s megkímélje magát oly szavak és előzékenységektől, melyeket én el nem fogadhatók, s önhöz méltatlanok, mit már több ízben ki írtam önnek megértetni.

— De e szavaknak mély értelmök van Gertrud és igen fontosak reám nézve.

Már néhány nap óta kerestem az alkalmat, tudatni kegyeddal elhatározásomat és most ki kell, hogy hallgasson engem, tette hozzá gyorsan, mert látta, mint halványodik el Gertrud, s tekint körül szorongva. Határozott választ kell, hogy adjon nekem és pedig remélem, hogy óhajomnak megfelelő választ fogok kapni. Kedves szereti az őszinte nyíltságot, s én nyíltan fogok beszélni, miután

nem nagyitva, nem kisebbítve, hanem a leg-higgadtanban tekintve.

Vigye Isten győzelemre pártunkat!! Polgár.

Jókai Mór Háromszéken.

Azon előkészületek, azon lelkesültség után, melyet Jókainak választókörletébe lejutételének híre egész Háromszéken keltett, várni lehetett előre, hogy fogadtatás a lelkes lesz, méltó Háromszékhez, de méltó az ünneplendőhöz. Ám felül mult mindent az őszinte szeretet, nagybecsülés és lelkesítés azon számtalan nyilvánulása, melyet ugy megérkezésekor, és Előpatakán valamint Sepső. Szentgyörgyön és Ilyefalván fogadták, a mit mi idáig itt láthatunk. Sietek fogadtatásról, a mennyiben lehet következőkben értesíteni. Jókai szombaton déltűn három órakor érkezett meg Földvárba a gyorsvonattal. Egyetlen gyorsíró kíséretében jött. A pályaudvaron nagy számu és igen intelligens közönség, választó körletének végrehajtó bizottsága várta. Mikor az ünneplő író és Ilyefalva képviselője kilépett a kocsiból, harsány és lelkes éljenzéssel fogadta a közönség s kört formálva körülötte, Veres György ügyvéd a végrehajtó bizottság elnöke intézett beszédet hozzá, üdvözölve Jókait székes-nemzetiségünkbe, adoptált kedves testvérünket, mint a párt egyike legényesebb tehetségű harcosát, mint az irodalom telkent bajnokát s kivált mint képviselőjelöltet. Jókai igen szívélyes hangon válaszolt. Elmondá, hogy készségei engedték az ilyefalvi polgárok őszinte hazafias meghívásának s jött el az Áttilák és Gábor Áronok hazájába, a dícső multu székely nemzethez, „Szent káposztálgazem — ugymond — Háromszékemegyehez, ez adta család boldogságomnak legrágább kincsét” — mondt. Szóolt pár szóban arról, hogy ellenségei valószínűleg azt fogják mondani:

„Ime, Jókai nem kapott magának Magyarországon választókörletet, hanem idegen földön, idegen népek közt keres magának díszeséget!” Hát én — ugymond — erre csak azt felelem: ha ők ezt a vérről és könnyről áztatott Székelyföldet idegen földnek nevezik s ezt a székely nemzetet idegen népnek tartják, szívesen fogom képviselni ezt az idegen székeséget, az ilyefalvi választókörletet.” Mitán megköszönte a választókörlet bizalmát, megismerkedett a végrehajtó bizottság tagjaival, éljenzések között ült kocsi s a hajtattat a földvári pályaudvartól Előpataka felé. A kies fekvést és csinos fűrdőt tengerkép hullámozott, a széles sétaut egész hosszában, a fátok egész sora várta Jókait s a lombok aljában a vidékről a nagy költő fogadtatási ünnepélyére begyűlt nagyszámu közönség hullámozott. A főkut, valamint a fűrdő több épülete fel voltak lobogozva, díszes és nagyszámu banderium várta az érkező kocsikat. Fél 5 órakor lett látható a kocsi sora. A banderium erre a menet elé lovagolt s egyrésztük a kocsit vette körül, melyben Jókai ült, a többiek a menet elé állottak. A fűrdőn összegyűlt közönség nagy riadallal fogadta Jókait, ki, hogy az ut porától kissé rendbehozta öltözetét, egy vendégzobába vonult félre, hol egy laborfalvi küldöttség tisztelgett nála, melynek szónoka azon helyekről szökött, hol az ünneplő író neje, a nagy művésznő, Laborfalvi Benke Róza élte le boldog gyermekéit. Ugyanitt a sepsi-szt.-györgyi polgári leányiskola küldöttsége is felkereste Jókait.

Hóféher ruhába öltözött leánykák a nagy

határozatom szilárdan áll. Barátaim, s rokonaim hadd csodálkozzanak kedvőkre, hogy oly hitestársat választok magamnak, ki sem előkelő születéssel, nem dícselkedhetik, sem vagyonnal nem bír. De elvagyok határozva dacolni velők, s habozás nélkül ajánlom fel kegyednek, megosztani velem jövőmet. Mi haszna van a pénznek, ha még arra sem való egy férfit függetlenné tenni, hogy szíve vonzalma szerint cselekedhessék? S a mi pedig a világ itéletét illeti, azt látom Gertrud, hogy kegyed ép oly büszkén fenhordhatja fejét, mint bárki más. Tehát, ha kegyednek sincs kifogása ellene, ne alakoskodjunk többé egymással szemben, s tekintsük a dolgot bevezetnek, s ezzel Ben megakarta Gertrud kezét ragadni.

De Gertrud egy lépést hátrált. Arca lángolt, szemében haragos fény lobogott, a mint meglepetés, s félre nem magyarázható sértett büszkeség kifejezésével emelte tekintetét az ifjura.

E sötét szemek nyugodt átható tekintete, egész hosszú feleletet tartalmazott, s mr. Bruce Gertrud tekintetére e szavakkal felelt:

— Remélem miss Gertrud, nem vette rossz néven őszinteségemet?

— Őszinteségét? választott Gertrud nyugodt hangon; nem, ez oly valami, mit én soha rossz néven nem veszek. De mit tettem én tudtomon kívül arra, hogy oly nagy biztossággal bírnok érzelmeim felől, s dacolni készüljön rokonaival, be sem várva egyetlen szó feleletet tőlem?

(Folyt. köv.)

teremben jelentek meg a költő előtt, kiről annyi magaslatról hallottak s kinek írásából annyi szépet tanultak az iskolában. Jókai szívélyes hangon mondott köszönetet a megemlékezésért. Majd a fűrdő birtokosság és közönség nevében dr. Schwarz Zsigmond fűrdő orvos beszélt a kedves vendéghez. Egy félóraig időzött Jókai Előpatakán, hol a kutakat, a fűrdő berendezéseket nézte meg s hallgatta nagy érdeklő a fűrdő orvos ismertetéseit.

Ezután kocsiába ült és indult Sepső-Szent-György felé. Fogatát, mely előtt a banderium, majd az ilyefalvi kocsi és egy díszfogat léányokkal ment, a kocsi oly hosszú sora követte, hogy mikor a banderium jó tova járt már a Benedek mezéjén, az utolsó kocsi akkor hagyta csak el Előpatakát. Fél hét órakor érkezett a menet Sepső-Szt-Györgyre.

A város végén nagy számu közönség várta lobogókkal, zenével, formális riadalom fogadta, a lelkes riadalomnak nem akart vége szakadni. A piaczon stíri tarack-lövészek üdvözölték, s a zenekar Hymnust játszott. Az éljenzések csillapultával Gyárfás Lajos városi főjegyző tartott beszédet, köszöntve a férfit: „ki magas műveltsége, széles tudománya által a magyar nemzeti irodalomban korszakot alkotott; ki a művelt Európa előtt az elismerést és nagybecsülést magának kivirta, a ki annak idejében a szabadság harcában a zászlót lobogtatta „előre” jelszóval; ki mint honpolgár a trón, a baba, a nemzet iránti köteleit mindenkor és a küzdelmek között is híven teljesítette és teljesíti.

Jókai a legmelegebb hangon válaszolt az üdvözítő beszédre, legnagyobb tisztelettel adván kifejezést a székes nemzet iránt, melyet nem csak történeti multja, de esze és pldás szorgalma tesz méltóvá az egész ország tisztelgetése s legnagyobb köszönetének a bizalomért, melylyel őt e nép megistiztette midőn képviselő jelöltségre meghívta.

Ezután szállására tért Jókai, s engedve a közönség óhajának, megjelent az erkélyen, s rövid beszédet intézett a közönséghez. Este a városi nagy vendéglőben volt díszlakoma.

Vasárnap délelőtt meglátogatta Jókai a székes nemzeti muzeumot, majd a szövő tanmúhelyt s délben fogadta a szemérai választó körletet, a városi kereskedők, iparosok, tisztviselők, az iskolák tanárai és tanítóinak küldöttségét, s délben két órakor Pócsa József főispánnal volt, ki tiszteletére ebédet adott.

Déltűn Ilyefalvára utazott Jókai, hogy ott választókörletének székhelyén elmondja programbeszédét. Ilyefalva végén rendkívüli ügyesen zöldgalyakból épített díszkapu volt felállítva. Csinos banderium fogadta az uton s a kapunál a nagy számmal összegyűlt közönség, az őszinte szeretet és tisztelet legmelegebb kifejezéseivel sokszoros éljennel. A község nevében Kiss Albert ref. lelkész beszélt nagy hatással, melegen üdvözölve Jókait ki megtisztulti Ilyefalvát midőn a közhajtasnak engedve a jelöltséget elfogadja s bálára kötelezi azon nagy becsű előzékenységet, hogy személyesen megjelenve hirdeti azon politikai elveket és igazságokat, melyeknek diadalától ez idő szerint egyedül várhatjuk hazánk jólétének, nemzetiségünk megszilárdulásának tovább fejlesztését.

Jókai megköszönvén a fogadtatást, a községi iskola tágas udvarára ment, mely már akkor Ilyefalva s a szomszéd községek polgáiraival zsutolásig meg volt telve. Jókai, kinek számára erkély volt felidzítve szőnyegekkel és virágokkal, gyűjtő és maradandó hatású programbeszédjét tartotta, mely áttűli politikai életünk legaróbb phraizisait s a állami érdekeinkről szól azon megragadó és szellemes modorban, a melyen egyedül ő tud szólni. A beszédet becses lapja számára holnap küldöm. A beszéd bevezése után a tanítókat kénelt, miközben a tarackok durrogtak. Az iskolában az ifjú önképzőkör testlete, nagy részben nők, köszöntötték Jókait, ki az iskola számára fölajánlta özszes műveinek egy példányát.

Holnap Jókai Uzonban fog beszédet tartani.

BELFÖLD.

Brassó, 1881. jun. 3.

Hazánk központjától oly távol fekvő városunk ritkán éri azon szerencse, hogy oly magas vendéget fogadhasson kebelében, mint a minőt tegnap fogadott. Ekkor érkezett meg ugyanis a II-ik házszécrebe szolgálati telre beosztott, Eugen főherczeg, báró Weichselberg százados és Wucherer főhadnagy kíséretében. Az érkező főherczeg az indóházán Szentiványi Gyula főispán és Lipót-rendi lovag, a megyei alispán és városi polgármester fogadták. Főispán ur magyar nyelven üdvözölte a főherczeget, mire ő fensége szép magyarsággal mondta: „Eljöttem a szép Erdelyt látni”, s szívélyesen szorított kezét a főispán uural, valamint a többi üdvözölőkkel.

Mai napon a katonai hatóságok tisztelgését fogadva átment, szolgálati helyére Fekete-halomra, honnan e hó 7 ére újból visszatér Brassóba, mely alkalommal — hallomásunk szerint — szűkebb körű ebédet ad, melyre az üdvözítő főispán uron kívül, törzstisztek hírváltak meg.

Városunkból a közelebről Eszékre helyezett Wallingmeyer v. d. Slott gyalogsági tábornok tiszteletére, meg holnap adnak a tisztek bu-

csuebédet, melyre a megyei főispán és a polgári hatóságok notabilitásai szintén hivatalosak levén, örvendetes jele ez annak, hogy Brassóban a polgári- és katonai hatóságok között szívélyes viszony létezik; a mi mindenesetre a két hatóság fő: itt a főispán és ott a tábornok tapintatos eljárásának az eredménye.

Ezen válasságos katonai mozgalom mellett élenlen foglalkoztatja városunkat, s a mi azt hiszem e becses lap minden olvasóját hasonlóan érdekli, az annyira senszácionális zászló-sértési ügy végtárgyalása, mely a kir. járásbírószág előtt tegnap folyt le, s melynek végeredménye, a lapok után előlegesen nyert információkból merített várakozásnak nem felelhetett meg; mitán a kérdéses ügyben vádlottak felmentettek. A tárgyalás folyamából azonban annyi mégis kitűnik, hogy a Borianu czukrász sátorán longó tricolorot hevesen körül fogott ifjuság közül egyik a zászlót levenni megkísérelte, — megelőzni akarván ez által társainak esetleg erőszakos föllépését (?) Kitűnt egyszersmind az is, hogy a zászlón egy 9—10 cm-ternyi vágás ejtetett, de a tettes kitudható nem volt. A zászlót megmentendő nagymennyű ifju pedig kíséretét, elég ügyes lepellet fedezvén, bűntethető nem volt.

Tűzoltó ünnepély Brassóban.

Brassó, 1881. jun. 5.

A tegnap érkeztek a Királyhágón inneni különböző városok és községekbelől az önkéntes tűzoltó egyletek küldöttei. Már tíz órakor kivult a helybeli önkéntes tűzoltó-egylet teljes díszben katonai zenekari kíséretében az indóházhoz, fogadni az érkező bajtársakat. A vendégeket főkapitány Brenneberg üdvözölte meleg német szavakkal, mire Gamauf Vilmos szövetségi alelnök választott magyarul felriadó éljenek között, köszönuve meg a szíves fogadtatást. Az indóháztól katonai zene kísérettel jöttek a városba a nagy-utca ablakaiból a brassói szépek virágokat szortak az érkezők elébe, a lövöldében pedig egyre dörögtek a mozsarak, szöval ünnepies volt a fogadtatás, erre következett az elszállásolás.

Este ösmérkedési estély volt a Nr. 1. vendéglő nagytérében, mely igen kedélyes volt.

Először Schuster Károly helybeli főparancsnok emelt poharat, üdvözölve német nyelven a vendégeket és lelkes szavakban fejtegette az önkéntes tűzoltó egyletek célját, hivatását, a beszédet többszörös „hoch” követte. Ezután magyar nyelven Fink Adolf önkéntes tűzoltó emelt szót, szintén üdvözölve a vendégeket hazánk legelső városában. Majd a katonai zenekar játszta tapsok között először a siebenbürgi Landességent s utána a Rakóczy-induló.

Erre Knöpfler marosvásárhelyi főparancsnok éltette az ódon Coronát (Brassót) mit lelkes éljenzések követték. 12 órakor a fáradt vendégek oszolni kezdettek és 1/2 órakor véget ért a mulatság.

Ma déltűn 1/3 órakor a szász torna helyiségnél összegyűltek és abc-sorban a szentlelek-utczán le indult a menet, mely imposáns volt. Elöl a katonai zenekar, utána az önkéntes egyleti előjárók — ezeket abc-sorban követték az egyes társulatok: egyegy táblát, melyen a társulat neve volt írva, gyermekek vittek — a 22 önkéntes tűzoltó társulat küldöttei teljes díszben megragadó látványt nyújtottak — ezek után jöttek a szász atyafiak ipar egylete zászlóval, szász torna egylet zászlóval, szász lövölde egylet zászlóval, oláhalköz (tűntető számmal) oláhzászlóval — a zászló víró és két mellette menők, tenyérnyi széles oláh színű szalagokkal ékítve s legvégül a helybeli önkénytes tűzoltó egylet következett a menet végén. A várutczán, feketetűzán le innen a szélesutczán, klastromtűzán fel a városháza elé érkezett a díszmenet, itt a rendőrök nagy szabadtér nyitottak, melyen belől egymástán sorba felállottak a társulatok, erre megkondukt a vészharang és az almaszeren levő két emeletes házban gyakorlat tartatott: két zenekar jötszása mellett. A gyakorlat igen szépen sikerült, különösen a mászók: jól produkáltak magokat, végül a díszvonulás következett. Este „juxabend” holnap 6-ikán Ba kett a Nro. 1 vendéglőben, este bál.

r. l.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. június 7.

Helyi hírek.

— Egyetemünkön ma délelőtt tartatott meg a rector választás. A 1881—82-iki tanév rectorrá Dr. Ajtai K. Sándor volt orvoskari dékán választatott meg.

— A kolozsvári tud. egyetemi kör szűkebb bizottsága következőleg alakult meg: elnök: Göllner Károly; titkár: Sárkány Lajos; jegyző: Korbuly Géza; pénztárnok: János László; könyvtárnok: Sánta Béla; ellenőr: Szentkirályi Kálmán; bizottsági tagok: Lichtenegger Lajos, Lichtenegger Victor, Szentkirályi Géza.

— Fényes esküvő. Bernáth Albert honvéd huszár ezredes leányának, előkelő köröknek a bájós tagjának, Bernáth Mari kisasszonynak esküvője Streicher Lajos honvéd huszár főhadnagygal f. hó 6-án d. u. tartatott meg Bernáth

